

Postępowanie nieprocesowe

dr hab. Piotr Rylski

dyżury: środy 15.00 – 16.00, p. 302, Collegium Iuridicum I, Krakowskie Przedmieście

semestr letni 2018/2019

1. ZAJĘCIA ORGANIZACYJNE I ZAGADNIENIA WSTĘPNE (cz. 1)

- pojęcie postępowania nieprocesowego
- geneza postępowania nieprocesowego
- postępowanie nieprocesowe w systemie postępowania cywilnego
- cel i funkcja postępowania nieprocesowego

- 📖: 1. W. Siedlecki, Z. Świeboda, *Postępowanie....*, § 1-2, s. 17-21
2. K. Korzan, *Postępowanie....*, § 1-2, s. 5-27
3. K. Lubiński, *Istota....*, s. 20-86; 118-158.

2. ZAGADNIENIA WSTĘPNE (cz. 2)

- rozgraniczenie postępowania nieprocesowego i procesu – teoretyczne kryteria podziału
- postępowanie nieprocesowe jako równorzędny tryb postępowania rozpoznawczego; domniemanie procesu (art. 13 § 1 k.p.c.)
- stosowanie przepisów o procesie w postępowaniu nieprocesowym (art. 13 § 2 k.p.c.)
- źródła postępowania nieprocesowego; struktura k.p.c. i ustawy pozakodeksowe

- 📖: 1. W. Siedlecki, Z. Świeboda, *Postępowanie....*, § 3 i 5, s. 21-26; 30-34.
2. K. Korzan, *Postępowanie....*, § 3-6, s. 27-48.
3. P. Rylski, *Dopuszczalność postępowania pojednawczego w sprawach przekazanych do rozpoznania w trybie nieprocesowym*, PPC 2011, nr 1, s. 123-129.

3. ZAGADNIENIA WSTĘPNE (cz. 3); PODMIOTY POSTĘPOWANIA NIEPROCESOWEGO – SĄD I INNE ORGANY (cz. 1)

- zasady postępowania nieprocesowego, a zasady wymiaru sprawiedliwości i zasady postępowania cywilnego;
- szczególne cechy postępowania nieprocesowego
- droga sądowa, a droga postępowania procesowego i postępowania nieprocesowego
- organy postępowania nieprocesowego (sąd, referendarz sądowy)

- 📖: 1. W. Siedlecki, Z. Świeboda, *Postępowanie....*, § 4, s. 26-30.
2. K. Korzan, *Postępowanie....*, § 7, s. 49-65.
3. M. Uliasz, *Kontradyktoryjne czy inkwizycyjne postępowanie w sprawach o podział majątku wspólnego?*, PS 2010, nr 6, s. 41.
4. M. Walasik, *Rozstrzygnięcie o wydatkach lub nakładach na majątek osobisty małżonka w sprawie o podział majątku wspólnego*, PPC 2011, nr 2, s. 129.

4. PODMIOTY POSTĘPOWANIA NIEPROCESOWEGO – SĄD I INNE ORGANY (cz. 2)

- jurysdykcja krajowa sądów polskich w postępowaniu nieprocesowym
- właściwość sądu w postępowaniu nieprocesowym
- skład sądu w postępowaniu nieprocesowym

- 📖: 1. W. Siedlecki, Z. Świeboda, *Postępowanie....*, § 6-9, s. 35-43.
2. K. Korzan, *Postępowanie....*, § 9-12, s. 71-96.

5. PODMIOTY POSTĘPOWANIA NIEPROCESOWEGO – UCZESTNICY (cz. 1)

- pojęcie uczestnika postępowania nieprocesowego; interes prawny
- zainteresowany a uczestnik postępowania
- uczestnicy postępowania z mocy prawa
- pozycja prawna wnioskodawcy

- 📖: 1. W. Siedlecki, Z. Świeboda, *Postępowanie....*, § 10, s. 43-45; 48-52.
2. K. Korzan, *Postępowanie....*, § 13, s. 96-109;
3. T. Rowiński, *Interes prawny w procesie cywilnym i postępowaniu nieprocesowym*, Warszawa 1971, s. 140-159
4. J. Klimkowicz, *Uczestnictwo w charakterze wnioskodawcy w postępowaniu nieprocesowym*, PiP 1977, nr 1, s. 99-112.

6. PODMIOTY POSTĘPOWANIA NIEPROCESOWEGO – UCZESTNICY (cz. 2)

- udział prokuratora, organizacji społecznych i innych podmiotów w postępowaniu nieprocesowym
- zdolność sądowa i procesowa uczestników
- zastępcy uczestników postępowania

- 📖: 1. W. Siedlecki, Z. Świeboda, *Postępowanie....*, § 11—16, s. 45-52.
2. K. Korzan, *Postępowanie....*, § 14-16, s. 109-130.
3. Ł. Błaszczak, *Pozycja procesowa prokuratora i Rzecznika Praw Obywatelskich w postępowaniu nieprocesowym w sprawie z zakresu prawa rzeczowego (wybrane zagadnienia)*, [w:] *Współczesne problemy prawa prywatnego. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Edwarda Gniewka*, Warszawa 2010, s. 19-25.

7. PRZEBIEG POSTĘPOWANIA (cz. 1)

- wszczęcie postępowania na wniosek i z urzędu
- wniosek – wymagania formalne i jego funkcja
- kumulacja przedmiotowa roszczeń
- cofnięcie wniosku

- 📖: 1. W. Siedlecki, Z. Świeboda, *Postępowanie....*, § 22; 25-27; s. 61-62; 66-71;
2. K. Korzan, *Postępowanie....*, § 20-21, s. 169-171.

8. PRZEBIEG POSTĘPOWANIA (cz. 2)

- wysłuchanie uczestnika postępowania
- obrona uczestnika postępowania; ugoda
- koszty postępowania nieprocesowego
- postępowanie dowodowe
- szczególne środki dowodowe w postępowaniu nieprocesowym

- 📖: 1. W. Siedlecki, Z. Świeboda, *Postępowanie....*, § 24; 28-29; 31, s. 64-65; 71-73; 75-79
2. K. Korzan, *Postępowanie....*, § 19; 22-23, s. 161-162; 169-177.
3. K. Markiewicz, [w:] *Dowody w postępowaniu cywilnym*, red. Ł. Błaszczak, K. Markiewicz, E. Rudkowska-Ząbczyk, Warszawa 2010, s. 340-349.

9. ORZECZENIA W POSTĘPOWANIU NIEPROCESOWYM

- zakres orzekania sądu w postępowaniu nieprocesowym
- rodzaje i przedmiot orzeczeń w postępowaniu nieprocesowym
- prawomocność, skuteczność i wykonalność orzeczeń w postępowaniu nieprocesowym

- 🏠: 1. W. Siedlecki, Z. Świeboda, *Postępowanie....*, § 32-35, s. 79-88
2. K. Korzan, *Postępowanie....*, § 24-25, s. 178-195
3. K. Markiewicz, *Postanowienia formalne kończące postępowanie w postępowaniu nieprocesowym*, PPC 2012, nr 1, s. 81-98.

10. ŚRODKI ZASKARŻENIA W POSTĘPOWANIU NIEPROCESOWYM

- ogólne zasady zaskarżania orzeczeń w postępowaniu nieprocesowym
- zwyczajne środki zaskarżenia (apelacja, zażalenie, skarga na orzeczenie referendarza sądowego)
- nadzwyczajne środki zaskarżenia (skarga kasacyjna, skarga o wznowienie postępowania)
- wznowienie postępowania przez osobę niebędącą uczestnikiem postępowania

- 🏠: 1. W. Siedlecki, Z. Świeboda, *Postępowanie....*, § 36-41, s. 89-102
2. K. Korzan, *Postępowanie....*, § 26-28, s. 196-212.
3. Uchwała składu 7 sędziów SN z 20 kwietnia 2010 r., III CZP 112/09, OSNC 2010, nr 7-8, poz. 98.

11. SPRAWY Z ZAKRESU PRAWA OSOBOWEGO

- postępowania z zakresu ustawy o aktach stanu cywilnego
- uznanie za zmarłego i stwierdzenie zgonu
- postępowanie o ubezwłasnowolnienie

- 🏠: 1. W. Siedlecki, Z. Świeboda, *Postępowanie....*, s. § 42-52, s. 105-129.
2. K. Korzan, *Postępowanie....*, § 40-43, s. 333-391.
3. **art. 526-560 k.p.c.**
4. ustawa z 28.11.2014 r. prawo o aktach stanu cywilnego (t.j. Dz. U. 2018, poz. 2224; **art. 36-40, 74-79**);
5. A. Bartoszewicz, *Postępowanie o uznanie za zmarłego i stwierdzenie zgonu*, Warszawa 2007.
6. K. Lubiński, *Postępowanie o ubezwłasnowolnienie*, Warszawa 1979.

12. SPRAWY Z ZAKRESU PRAWA RODZINNEGO, OPIEKUŃCZEGO I KURATELI

- charakterystyka postępowań z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli
- rodzaje spraw
- sprawy małżeńskie
- sprawy opiekuńcze (kodeksowe i pozakodeksowe)
- zasady postępowania przed sądem opiekuńczym
- postępowanie o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką

- 🏠: 1. W. Siedlecki, Z. Świeboda, *Postępowanie....*, s. § 53-64, s. 133-176.
2. K. Korzan, *Postępowanie....*, § 44-52, s. 392-475.
3. **art. 561-605 k.p.c.**

5. ustawa z 1.07.2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz. U. Nr 169, poz. 1411; **art. 12-14**);
6. ustawa z 19.08.1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535; **art. 21-32; 42-49**);
7. ustawa z 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2007, Nr 70, poz. 473; **art. 21-42**).

13. SPRAWY Z ZAKRESU PRAWA RZECZOWEGO

- rodzaje spraw
- charakterystyka spraw z zakresu prawa rzeczowego
- sprawy o rozgraniczenie nieruchomości
- sprawy o stwierdzenie zasiedzenia
- sprawy o zniesienie współwłasności, dział spadku i podział majątku wspólnego

- 📖: 1. W. Siedlecki, Z. Świeboda, *Postępowanie....*, s. § 65-73, s. 180-203.
2. K. Korzan, *Postępowanie....*, § 29-36, s. 217-279.
3. **art. 606-626¹³ k.p.c.**
4. ustawa z 17.05.1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. 2005 Nr 240, poz. 2027; **art. 29-39**)

14. SPRAWY Z ZAKRESU PRAWA SPADKOWEGO

- rodzaje spraw
- kompetencje notariuszy w postępowaniu spadkowym
- sprawy o stwierdzenie nabycia spadku i poświadczenie dziedziczenia
- sprawy o dział spadku

- 📖: 1. W. Siedlecki, Z. Świeboda, *Postępowanie....*, s. § 74-87, s. 207-232.
2. K. Korzan, *Postępowanie....*, § 37-39, s. 280-330.
3. art. 627-691 k.p.c.
4. ustawa z 14.02.1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. 2008 Nr 189, poz. 1158; art. 95a-95p)

15. INNE SPRAWY ROZPOZNAWANE W POSTĘPOWANIU NIEPROCESOWYM I ZALICZENIE

- postępowanie w sprawach depozytowych
- postępowanie rejestrowe
- postępowanie wieczystoksięgowe

- 📖: 1. W. Siedlecki, Z. Świeboda, *Postępowanie....*, s. § 89-90, s. 235-243.
2. K. Korzan, *Postępowanie....*, § 55, rozdz. XIII, s. 280-330, 479-482
3. **art. 626¹ – 626¹³; 692- 694⁸ k.p.c.**

Bibliografia:

1. W. Siedlecki, Z. Świeboda, *Postępowanie nieprocesowe*, Warszawa 2001, wyd. I.
2. K. Korzan, *Postępowanie nieprocesowe*, Warszawa 2004, wyd. II.
3. K. Lubiński, *Istota i charakter prawny działalności sądu w postępowaniu nieprocesowym*, Toruń 1985.
4. J. Krajewski, *Postępowanie nieprocesowe*, Toruń 1973.
5. E. Gapska, J. Studzińska, *Postępowanie nieprocesowe*, Warszawa 2017.